

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5024-21

meddelad i Stockholm den 1 mars 2023

KLAGANDE

AA

Ombud: Advokat Diana Saelöen
Advokatbyrån Limhamnsjuristen AB
Övägen 8 A
216 42 Limhamn

MOTPART

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 6 juli 2021 i mål nr 3502-20

SAKEN

Bostadsbidrag

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet och upphäver underinstansernas avgöranden.

BAKGRUND

1. Reglerna om bostadsbidrag i socialförsäkringsbalken bygger på att en sökande ska kategoriseras som antingen ensamstående, make eller sambo. Vilken kategori sökanden anses tillhöra får sedan betydelse för hur bostadsbidraget beräknas. För den som är ensamstående beräknas bidraget utifrån den sökandes egna inkomster medan bidraget för makar och sambor beräknas med beaktande av båda personernas inkomster.
2. AA beviljades ursprungligen bostadsbidrag som ensamstående. Bidraget drogs dock in. Det hade framkommit att AA hade en relation med en man som hon har två barn tillsammans med och som hon emellanåt övernattat hos. Det hade också gjorts ekonomiska transaktioner mellan AA och mannen, som det görs i ett gemensamt hushåll. Försäkringskassan bedömde att AA inte hade rätt till bostadsbidrag som ensamstående utan skulle anses leva tillsammans med mannen i hennes bostad, trots att de var folkbokförda på olika adresser.
3. AA överklagade till Förvaltningsrätten i Malmö som avslog hennes överklagande. Domstolen menade att bedömningen av hur en person ska kategoriseras vid prövningen av rätten till bostadsbidrag bör göras på samma sätt som vid underhållsstöd. Vid en prövning enligt det regelverket ska två personer anses bo tillsammans om de har en sådan hushållsgemenskap som normalt präglar ett sammanlevande även om de inte fullt ut delar bostad (HFD 2018 ref. 70). Då AA inte visat att en sådan hushållsgemenskap inte förelåg fick hon anses vara sambo med mannen trots att de hade separata bostäder.
4. Kammarrätten i Göteborg avslog AAs överklagande dit med i huvudsak samma motivering som förvaltningsrätten.

YRKANDEN M.M.

5. AA yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva underinstansernas avgöranden och förklara att hon har rätt till bostadsbidrag som ensamstående. Hon anför följande. Det är riktigt att hon har en relation med mannen i fråga och att de har två barn tillsammans. De är dock inte sambor utan särbor.
6. *Försäkringskassan* anser att överklagandet ska avslås. *Försäkringskassan* anför att likheten i regelverken avseende bostadsbidrag och underhållsstöd talar för att rättsfallet HFD 2018 ref. 70 bör vara vägledande även i fråga om bostadsbidrag. Det framgår visserligen att AA och mannen har varsitt boende, men de får ändå anses ha en sådan hushållsgemenskap som normalt präglar ett sammanlevande och är därför att anse som sammanboende vid tillämpningen av reglerna om bostadsbidrag.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i målet**

7. Frågan i målet är om två personer, som har en relation och gemensamma barn men varsin bostad, vid tillämpningen av reglerna om bostadsbidrag ska behandlas som sambor.

Rättslig reglering m.m.

8. I 95 kap. 6 § socialförsäkringsbalken finns bestämmelser om vad som gäller för sambor i fråga om bostadsbidrag. I paragrafen anges att sambor likställs med makar.

9. I 2 kap. 13 § socialförsäkringsbalken anges att vad som avses med sambor framgår av 1 § sambolagen (2003:376).
10. Enligt 1 § första stycket sambolagen avses med sambor två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. Försäkringskassan har dragit in bostadsbidraget för AA eftersom hon, enligt myndigheten, har fått bidraget under den felaktiga förutsättningen att hon var ensamstående. Hon skulle enligt Försäkringskassan i stället kategoriseras som sambo. Underinstanserna har ansett att den praxis som gäller beträffande underhållsstöd bör tillämpas även när det gäller rätten till bostadsbidrag.
12. I reglerna om underhållsstöd (18 kap. 2 § socialförsäkringsbalken) används emellertid inte begreppet sambo. Detta till skillnad från reglerna om bostadsbidrag där begreppet används och som enligt 2 kap. 13 § socialförsäkringsbalken ska ges samma innebörd som enligt sambolagen.
13. Enligt 1 § första stycket sambolagen är en av förutsättningarna för att det ska föreligga ett samboskap att två personer stadigvarande bor tillsammans. I det ligger att det ska finnas en gemensam bostad som har karaktär av permanentbostad för dem båda. Denna förutsättning kan vara uppfylld även i ett fall då den ene av dem dessutom har en annan bostad, som han eller hon använder i viss utsträckning och där denne är folkbokförd. Det är inte fråga om ett samboskap om samlevnaden endast tar sig uttryck i att den ene besöker den andre, oavsett om besöken har stor regelbundenhet och frekvens (NJA 1994 s. 256).
14. AA och den andra personen i parförhållandet har varsin bostad och det har inte gjorts gällande att hennes bostad är deras gemensamma permanentbostad. De

ska därmed inte anses vara sambor vid tillämpningen av reglerna om bostadsbidrag.

15. Det var alltså fel att dra in bostadsbidraget på den grunden att AA inte var ensamstående. Överklagandet ska följaktligen bifallas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Per Classon, Inga-Lill Askersjö, Ulrik von Essen och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Maria Rydell.